

Neem ons mee

Door **Marijke Linthorst**

Redacteur S&D

De Britse premier Cameron heeft onlangs aangegeven dat de burgers van het Verenigd Koninkrijk zich uit kunnen spreken over de vraag of en hoe zij binnen de Europese Unie willen blijven. In ons land heeft Diederik Samsom gezegd een referendum niet nodig te vinden. De burger kan zich wat hem betreft uitspreken bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2014. Dat is natuurlijk flauwekul. Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement kunnen burgers invloed uitoefenen op de samenstelling van het Europees Parlement, niet over de vraag hoe wij verder willen met Europa. Dat is bij uitstek een aan gelegenheid voor de nationale parlementen.

Hoewel ik de terughoudendheid ten aanzien van referenda niet deel kan ik mij daar wel iets bij voorstellen. In veel gevallen is het niet eenvoudig om een vraagstelling te formuleren die ook recht doet aan de complexiteit van het vraagstuk dat aan de orde is. Het vorige referendum over het grondwettelijk verdrag van de Europese Unie is daar een goed voorbeeld van. Naar mijn mening hebben veel mensen toen geen oordeel gegeven over het verdrag als zodanig, maar hebben zij hun onvrede geuit over de manier waarop de Europese integratie zich voltrok: zonder dat zij daar voldoende bij betrokken werden en zonder dat zij inzicht hadden in de consequenties.

Maar in de huidige situatie zou een heldere vraagstelling heel goed mogelijk zijn. Schets de dilemma's en de mogelijke scenario's en leg uit wat de gevolgen zijn. Maak een keuze en vraag dan om een mandaat om op de voorgestelde weg verder te gaan. Natuurlijk, dat vraagt een grondige uitleg. Maar de vraag niet durven stellen doet een beetje denken aan een kind dat zijn ogen dichtdoet en dan denkt dat hij zelf ook niet meer gezien kan worden. Problemen gaan niet weg door je ogen ervoor te sluiten.

Verdere integratie zal ingrijpende veranderingen met zich meebrengen en naast de voordelen ook offers vragen. Dat is geen gemakkelijke en ook niet een heel plezierige boodschap. Maar juist om die reden is het belangrijk om draagvlak te verwerven. Het alternatief is dat mensen zich buitengesloten voelen en daardoor het vertrouwen in de politiek en haar vertegenwoordigers verliezen.

Een van de mooiste zinnen uit de toespraak van Cameron over Europa gaat erover dat je als politicus je volk moet vertrouwen. Uiteindelijk is dat de basis voor een gezonde democratie. Burgers kiezen vertegenwoordigers die zij een mandaat geven om hun belangen te behartigen. Maar dan moeten zij ervan op aan kunnen dat deze politici openheid van zaken geven over de vraagstukken waarvoor zij staan. Zij moeten, zeker als er ingrijpende maatregelen (moeten) worden getroffen, de burgers 'meenemen' in de keuzes die zij maken.

Samsom, neem ons mee!